

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.735/2017/5. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Hovancsek Zsolt ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek - a Dr. Mészáros Győző Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt alperes neve (címe) alperessel szemben szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében az Egri Törvényszék 11.P.20.295/2015/44. szám alatti rész- és közbenső ítéletével szemben az alperes részéről 45. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletét annak a részítéleti részében - a 2012. augusztus 7. napján kelt opciós szerződés semmiségét megállapító, az opciós jog törléséhez szükséges alperesi hozzájáruló nyilatkozatot az ítélettel pótoló, valamint az alperest az **X** forgalmi rendszámú gépjármű törzskönyvének kiadására kötelező részében - helybenhagyja, míg a közbenső ítélet részében - a 2007. december 17. napján kelt kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítására és annak az érvényessé nyilvánítására vonatkozó részében - megváltoztatja, és a felperesnek a 2007. december 17. napján létrejött kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása, valamint az adott érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt előterjesztett keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 84 112 (nyolcvannégyezer-egyszáztizenkettő) forint összegű elsőfokú perköltséget, és kötelezi a felperest 29 032 (huszonkilencezer-harminckét) forint, az alperest pedig 36 672 (harminchatezer-hatszázhetvenkét) forint összegű le nem rótt kereseti illeték állam javára történő megfizetésére, míg az ezt meghaladóan le nem rótt 87 096 (nyolcvanhétezer-kilencvenhat) forint összegű kereseti illeték az állam terhén marad.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 24 000 (huszonnégyezer) forint összegű másodfokú perköltséget, míg ezt meghaladóan a peres felek a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk viseli.

Az ítéltábla tájékoztatja az alperest arról, hogy az általa megfizetett 92 500 (kilencvenkettőezer-ötszáz) forint összegű fellebbezési illetékből 44 500 (negyvennégyezer-ötszáz) forint összegű fellebbezési illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal alperes székhelye szerint illetékes adóigazgatóságának illetékosztályánál visszaigényelhet.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott rész- és közbenső ítéletének a közbenső ítéleti részében megállapította, hogy a felperes és az alperesi jogelőd között 2007. december 17. napján létrejött kölcsönszerződés érvénytelen, és azt érvényessé nyilvánította akként, hogy a kölcsön összege 1 190 000 Ft, az ügyleti kamat pedig évi 20,11167 %, míg az ítélet részítéleti részében megállapította, hogy a felperes és az alperesi jogelőd között 2012. augusztus 7. napján létrejött opciós szerződés semmis, az ítéletével pótolta az **X** forgalmi rendszámú személygépjárműre a gépjármű-nyilvántartásba az alperes javára bejegyzett opciós jog törléséhez szükséges alperesi hozzájáruló nyilatkozatot, és kötelezte az alperest, hogy a gépjármű törzskönyvét 15 napon belül adja ki a felperes részére.

Az ítélet indokolásában rögzített tényállás szerint a felperesi fogyasztó és az alperes jogelődje mint pénzügyi vállalkozás között 2007. december 17. napján „Hitel- és opciós szerződés magánszemélyek és egyéni vállalkozók részére” címmel svájci frank alapú kölcsönszerződés jött létre a felperes által 1 400 000 Ft-os vételáron megvásárolt **X** forgalmi rendszámú személygépjármű megvásárlásának finanszírozásához kapcsolódóan. A szerződésben rögzítésre került, hogy a kölcsön összege 1 190 000 Ft, az ügyleti kamatláb 15,48 %, a futamidő 115 hónap, az „induló törlesztőrészlet” pedig az első 19 hónapban 11 585 Ft, míg a 20-115 hónap között 23 170 Ft.

A kölcsönszerződés 7. pontja tartalmazta azt, hogy a „hitel devizaneme:svájci frank (CHF)”, valamint, hogy a szerződés nem „havi fix devizaalapú hitelkonstrukciójú”, továbbá, hogy „A törlesztőrészletek, a hitel ügyleti kamatlába, az árfolyam-különbözetek ügyleti kamatlába és az induló Teljes Hiteldíj Mutató (THM) a Hitelező Általános Szerződési Feltételeiben meghatározott módon változhat, amit az Adós (Társadós) a jelen okirat aláírásával, az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatásként tudomásul vett”.

A szerződés 10. pontja tartalmazta a felperes arra vonatkozó nyilatkozatát, hogy a szerződés elválaszthatatlan mellékletét képező általános szerződési feltételeket elolvasta, a benne foglaltakat megértette és egy példányát átvette, továbbá tartalmazta a felperes arra vonatkozó nyilatkozatát, hogy „Az Adós (illetve Társadós) kijelenti, hogy a hitel esetleges árfolyamkockázatáról szóló tájékoztatást megértette és tudomásul vette”.

A szerződésben utalt és az egyedileg aláírt szerződéstől külön okiratban elhelyezett „Általános Szerződési Feltételek Hitelszerződésekhez” című általános szerződési feltételek (a továbbiakban: ÁSZF) 4.1.1. pontja akként rendelkezett, hogy: „A hitel összege euróban, svájci frankban vagy magyar forintban kerül meghatározásra, azonban a folyósítás és a hitel visszafizetése (törlesztése) minden esetben magyar forintban történik. Az euróban vagy a svájci frankban meghatározott hitel (a továbbiakban: Deviza Alapú Hitel) forintban kifejezett összege, devizaneme (a továbbiakban: Devizanem) és futamideje a Hitelszerződésben kerül rögzítésre”.

Az ÁSZF 4.1.2. pontja szerint: „A Deviza Alapú Hitel forintban kifejezett összege - a hitel Devizanemének megfelelően - az Bank Nyrt. által közzétett, a Hitelszerződés hatályba

lépése napján érvényes hivatalos HUF/devizanem számlakonverziós deviza vételi árfolyam (a továbbiakban: Bázis Devizaárfolyam) alapján kerül meghatározásra".

Az ÁSZF 4.1.3. pontja szerint „Az Adós a részére folyósított hitel kamattal növelt összegét a Hitelszerződésben rögzített számú, összegű és esedékességű törlesztő részlet (a továbbiakban: Törlesztő Részlet), valamint „Havi Fix” deviza alapú hitelkonstrukció esetén az Árfolyam-különbözet Részlet(ek) megfizetésével köteles visszafizetni.” Az adott pont tartalmazza továbbá a törlesztőrészletek meghatározására szolgáló képletet.

Az ÁSZF 4.1.4. pontja szerint: „Deviza Alapú Hitel esetén a Törlesztő Részletek összege a 4.1.3. pont szerint meghatározott Törlesztő Részletek alapján kerül megállapításra a következő számítási módszerrel:

$P_k = P_{dk} X_{ak} / a_0$.”, és a feltüntetett képlet egyes változóinak a szöveges magyarázatát adja azzal, hogy a „a”-val jelölt egyik változó az aktuális devizaárfolyam, míg a másik változó a bázis devizaárfolyam. A vonatkozó rendelkezés leírást tartalmaz továbbá arról, hogy a havi fix deviza alapú hitelkonstrukció esetén az árfolyam-különbözeteket a hitelező a futamidő alatt halmozottan tartja nyilván a pozitív és a negatív halmozott árfolyam-különbözet esetére egyaránt.

Az ÁSZF 4.4.2. pontja tartalmazta, hogy deviza alapú hitel esetén az alperesi jogelőd az adós részére megküldött értesítéseken tájékoztatásul feltünteti az adósnak az esedékes törlesztés kifizetése után fennmaradó tőketartozását a hitelszerződésben rögzített devizanemben kifejezve, valamint megadták, hogy ennek forint ellenértéke mely számítási módszerrel állapítható meg ($H = H_d X_{ak} / a_0$).

Az ÁSZF 4.5.3. pontja a teljes hiteldíj mutatóra vonatkozó szabályozás ismertetésénél rögzítette, hogy „A(z) (induló) teljes hiteldíj mutató értéke nem tükrözi a hitel árfolyam - vagy/és kamatkockázatát”.

Az ÁSZF 4.8. pontja a havi fix deviza alapú hitelkonstrukció tekintetében a szélsőséges árfolyamváltozás esetére irányadó szabályokat rögzíti, a 4.8.1. pontban az árfolyamváltozást szélsőségesnek minősítve akkor, ha a HUF/devizanem számlakonverzió deviza vételi árfolyama a hitelszerződésben meghatározott bázis devizaárfolyam 125 %-át meghaladó vagy 75 %-ánál kisebb értéket vesz fel.

A kölcsönszerződés felperesi aláírására az autókereskedés telephelyén került sor, a kölcsönszerződést érintő kérdésekről pedig a felperes egyrészt az autókereskedés alkalmazottjával, **B. Cs-val**, másrészt a konkrét hitelügyintézkést végző személlyel folytatott szóbeli kommunikációt, akik közül az előbbi személy a perben tanúként kihallgatásra került, míg utóbbi személy kiléte nem került feltárásra.

A szerződő felek a kölcsönszerződés 8. pontjában vételi jogot kötöttek ki a kölcsönszerződéssel érintett személygépjárműre a hitelező pénzügyi vállalkozás javára 5 éves időtartamra azzal, hogy a hitelező kötelezettséget vállalt arra, hogy a vételi jog megszűnésekor hozzájárul a vételi jognak a személygépjármű törzskönyvéből és a

hivatalos hatósági nyilvántartásból való törléséhez. A szerződésre vonatkozó ÁSZF 12. pontja akként rendelkezett, hogy a vételi jog következtében az illetékes hatóság az érintett gépjármű törzskönyvét közvetlenül a hitelezőnek szolgáltatja ki, aki a vételi jog hatálya alatt azt letétként tartja birtokában, a vételi jog megszűnését követően pedig haladéktalanul kiadja az adósnak. Az egyedileg aláírt kölcsönszerződés 8. pontja az adott körben tartalmazta továbbá azt a rendelkezést, hogy: „Adós kötelezettséget vállal arra, hogy amennyiben a jelen szerződés 5 évnél hosszabb ideig marad hatályban, a Gépjárműre (Eszközre) vonatkozó vételi jogot köteles mindaddig meghosszabbítani, amíg a jelen szerződés hatályban van”.

Tekintettel arra, hogy a felek között létrejött kölcsönszerződés a megkötésétől számított 5 éven belül nem szűnt meg, a fentiekben utalt szerződéses rendelkezés alapján a szerződő felek között 2012. augusztus 7. napján újabb vételi jogot alapító szerződés jött létre, melyben a felperes az adott szerződés aláírásától számított újabb 5 éves időtartamra vételi jogot engedett a hitelező alperesi jogelőd részére a kölcsönszerződéssel érintett személygépjárműre vonatkozóan. Ezen szerződés 12. pontja rögzítette, hogy a vételi jog megszűnésével az alperesi jogelőd írásban hozzájárul a vételi jog törléséhez.

A kölcsönszerződés jelenleg hatályban van, az ahhoz kapcsolódó felülvizsgált elszámolás megtörtént.

A felperes kereseti kérelmében kérte a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását a szerződés árfolyam-kockázatot telepítő rendelkezésének tisztességtelenségére alapítva, és az érvénytelenség jogkövetkezményeként kérte a szerződés határozathozatalig terjedő hatályossá nyilvánítását, az ahhoz kapcsolódó elszámolás körében pedig az alperes kötelezését elsődlegesen 1 947 305 Ft, másodlagosan pedig 893 622 Ft és annak a 2017. április 16. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére. Kérte továbbá a 2012. augusztus 7. napján létrejött újabb vételi jogot alapító szerződés érvénytelenségének a megállapítását a régi Ptk. 200. §-ának (2) bekezdése alapján, figyelemmel arra, hogy az jogszabály megkerülésére irányult, és kérte az alperes kötelezését a kölcsönszerződéssel és a vételi jogot alapító szerződéssel érintett személygépjármű törzskönyvének kiadására, valamint kérte, hogy a bíróság ítéletével pótolja az alperesnek a vételi jog törléséhez szükséges hozzájáruló nyilatkozatát.

Az alperes alaki és érdemi ellenkérelmeiben elsődlegesen a per megszüntetését, másodlagosan a felperesi kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a jogi indokolás körében elsődlegesen megállapította, hogy a felperes kereseti kérelme megfelel a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. tv.) 37. §-ában foglaltaknak, az úgynevezett devizahiteles törvények (DH1., DH2. és DH3. tv.) rendelkezései pedig nem zárják ki, hogy a deviza alapú kölcsönszerződésekben részes fogyasztó a szerződések árfolyam-kockázat telepítésére vonatkozó rendelkezéseinek a tisztességtelenségen alapuló érvénytelenségét, valamint annak jogkövetkezményeit polgári peres úton kérjék megállapítani, illetve alkalmazni, mely okokra tekintettel az alperesnek az adott indokokra előterjesztett permegszüntetés iránti kérelme alaptalan.

A per érdemében az elsőfokú bíróság az 1952. évi Pp. 213. §-a alapján a kölcsönszerződés érvénytelenségének a megállapítására és az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására irányuló kereseti kérelem tárgyában a jogalap kérdéskörében közbenső ítélettel, míg a vételi jogot alapító szerződés érvénytelenségének a megállapítására, a törzskönyv kiadására, valamint a vételi jog törléséhez szükséges alperesi nyilatkozat ítéleti pótlására irányuló kereseti kérelmek tárgyában azokat teljeskörűen elbírálvá részítélettel határozott.

Az ítéletének a részítéleti részében megállapította, hogy a szerződő felek között létrejött kölcsönszerződés 8. pontja alapján, az eredetileg kikötött 5 éves időtartamú vételi jog meghosszabbítása céljából 2012. augusztus 7. napján megkötött újabb vételi jogot alapító szerződés a régi Ptk. 375. §-ának (4) bekezdése alapján alkalmazandó 374. §-ának (2) bekezdésében foglalt azon kógens jogszabályi rendelkezés megkerülésére irányult, mely szerint vételi jogot legfeljebb 5 évre lehet kikötni, míg az ezzel ellentétes megállapodás semmis. Az újabb vételi jogot alapító szerződés ezért a régi Ptk. 200. §-ának (2) bekezdése alapján, mint jogszabály megkerülésére irányuló szerződés semmis. Ennek jogkövetkezménye, hogy az alperesi jogelőd javára vételi jog pusztán a kölcsönszerződésben kikötöttek szerint állt fenn, azaz az 2012. december 7. napján megszűnt. A vételi jog megszűnésének esetére pedig az alperesi jogelőd a szerződésben foglalt jognyilatkozatával vállalta a vételi jog törléséhez szükséges jognyilatkozat kiadását, melyre ezért köteles, és figyelemmel arra, hogy azt megtagadta, a bíróság ítéletével a régi Ptk. 295. §-a alapján azt pótolta. A szerződő felek között létrejött kölcsönszerződésre vonatkozó ASZF pedig a gépjármű törzskönyvére vonatkozóan akként rendelkezett, hogy az alperesi jogelőd azt kizárólag a vételi jog hatálya alatt jogosult letétként birtokolni, míg a vételi jog megszűnését követően köteles a felperes részére kiadni. Figyelemmel arra, hogy a felek közötti szerződés a törzskönyvre vonatkozóan egyéb rendelkezést nem tartalmaz, a vételi jog pedig 2012. december 7. napján az indokoltak szerint megszűnt, az alperes a gépjármű törzskönyvének kiadására köteles.

Az elsőfokú ítélet a közbenső ítéleti részében a per tárgyát képező kölcsönszerződés érvénytelenségének tárgyában megállapította, hogy a felperesi kereset a jogalapjában alapos. Utalva a régi Ptk. 209. és 209/A. §-ában foglaltakra, valamint idézve a 2/2014. PJE-ben és az Európai Unió Bíróságának C-26/13 számú ügyben hozott ítéletének az indoklásában foglaltakat, megállapította, hogy a perbeli szerződés fogyasztói szerződésnek, annak az árfolyam-kockázatot az adósra hárító rendelkezése pedig fogyasztói szerződésbe foglalt és egyedileg meg nem tárgyalt általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló szerződési kikötésnek minősül. Az adott szerződési feltétel tisztességtelenségen alapuló érvénytelenségének megállapítását ezért a fogyasztó szerződő fél határidő nélkül kérheti. A kereset tartalmára figyelemmel pedig az elsőfokú bíróságnak - a 2/2014. PJE 1. pontjában foglaltakra figyelemmel - abban kellett állást foglalnia, hogy a szerződésnek az árfolyam-kockázatot korlátozás nélkül a fogyasztóra telepítő szabálya az átlagosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjével megítélt fogyasztó számára a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - világos és érthető volt-e vagy sem. Az elsőfokú bíróság által rögzítettek szerint a szerződés tartalma,

illetve az ahhoz kapcsolódó tájékoztatás csak akkor minősülhet a fogyasztó számára világosnak és érthetőnek, ha legalább azt tartalmazza, hogy az árfolyamváltozás hatására a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül megemelkedhet, az árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg és annak felső határa nincs, valamint azt, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós és az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. A tisztességtelenség tehát abban az esetben állapítható meg, ha az átlagos fogyasztó a kapott tájékoztatás alapján nem láthatta át, hogy ténylegesen fennáll annak a lehetősége, hogy az árfolyam változásának hatására az általa visszafizetendő tőkeösszeg, illetőleg a törlesztőrészlet a hitel futamideje alatt korlátlanul megnövekedhet, azaz úgy vállalta az ügyletben rejlő árfolyam-kockázatot, hogy annak valós tartalmával nem volt tisztában. Az elsőfokú bíróság által utalt Európai Unió Bíróságának C-26/13 számú ügyben hozott ítéletében megállapítottak szerint pedig a szerződési feltétel átláthatósága akkor állapítható meg, ha a feltétel kapcsán adott, hogy a fogyasztó egyértelmű és érthető kritériumok alapján előre láthassa a számára ebből eredő gazdasági következményeket, azaz ne csak felismerni legyen képes a szerződési feltételben megjelenő jelenséget, hanem képes legyen értékelni a kikötés alkalmazásának gazdasági következményeit is.

Az elsőfokú bíróság a perbeli szerződéses tartalmat és a szerződéskötés körülményeit a fentiekben utalt zsinórmérték mentén értékelve megállapította, hogy a felek között létrejött szerződés okirati tartalma az egyedileg aláírt szerződést és az arra vonatkozó ÁSZF rendelkezéseit együttesen értékelve sem elégítik ki az árfolyam-kockázat telepítése és viselése tekintetében a világosság és érthetőség kritériumait, hiszen bár utalást tartalmaznak az árfolyamok alkalmazására és az árfolyamváltozások lehetőségére, de nem tartalmaznak világos és átlátható magyarázatot az árfolyam-kockázatnak az adós kötelezettségeire vonatkozóan. A régi Ptk. 205. §-ának (3) bekezdése általános jelleggel, a régi Hpt. 203. §-ának (6) és (7) bekezdései pedig speciálisan a fogyasztóval szerződő pénzügyi intézmény számára tették kötelezővé, hogy a kölcsön deviza alapúságával kapcsolatos kockázatokra a fogyasztó figyelmét felhívja, ezeket a kockázatokat utóbb igazolható módon egyértelműen feltárja, a pénzügyi intézmény pedig ezen jogszabályi kötelezettségét a fogyasztóra nem háríthatja át. A perbeli esetben azonban a fogyasztó adós kizárólag az ÁSZF-ben megjelenő képletek alapján juthat el arra a következtetésre, hogy az árfolyamváltozás pontosan milyen hatással bír a fizetési kötelezettségére, ám a fogyasztótól nem várható el, hogy a szerződés megkötése előtt az ÁSZF-ben alkalmazott képlet használatával több, feltételezett árfolyam figyelembevételével számolja ki a lehetséges törlesztő részleteket. Nem tekinthető ezért a pénzügyi intézmény részéről világos és egyértelmű tájékoztatásnak az, ha a fogyasztó kizárólag ilyen számítások eredményéből juthat el arra a következtetésre, hogy az árfolyamváltozás milyen módon és miként hat a fizetési kötelezettségeire. Az átlagos fogyasztó mércéjével megítélt fogyasztók számára pedig - az alperes ez irányú perbeli hivatkozásával szemben - nem volt nyilvánvaló, köztudomású törvényszerűség-ismeret az árfolyamváltozásnak a törlesztőrészletek összegét befolyásoló hatása és annak pontos működési mechanizmusa, melyet önmagában az alátámaszt, hogy maga a jogalkotó is indokoltnak találta, hogy a pénzügyi intézmény minderről külön tájékoztatást adjon a régi Hpt. 203. §-ának (6) és (7) bekezdéseiben rögzítettek szerint.

A szerződéses tartalom mellett az elsőfokú bíróság megállapította, hogy külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat kiállítására nem került sor és írásbeli formában további tájékoztatás nem történt, míg a szerződés megkötésekor annak a tartalmára vonatkozóan a felperes szóban két személlyel folytatott kommunikációt, egyrészt az autókereskedő alkalmazottjával, **B. Cs-val**, másrészt a konkrétan a hitelügyintézőt végző, ám személyében azonosítatlan ügyintézővel. Az elsőfokú bíróság által megállapítottak szerint nem vitatható, hogy az egyedi kölcsönszerződés utalásából, illetőleg az ÁSZF 4. pontján belüli rendelkezéseiből a felperes részére ki kellett tűnnie, hogy a szerződésben valamiféle árfolyam-kockázat szerepel, az árfolyamok változásának a kötelezettsége teljesítésére valamiféle hatása van. A felperes perbeli személyes előadása során ezt nem is tette vitássá, azonban állította, hogy kifejezetten rákérdezett az autókereskedés részéről eljáró személynél arra, hogy mi a következménye az árfolyam emelkedésének (12. sorszám alatti jegyzőkönyv 2. és 3. oldalai), melyre a felperes személyes hivatkozása szerint azt a választ kapta, hogy legfeljebb ezer-kétezer forinttal kell többet fizetnie, így ezen szóbeli tájékoztatás alapján a kölcsönszerződés 7. pontját is akként értelmezte, hogy az árfolyam-kockázat azt jelenti, hogy amennyiben változik az árfolyam, akkor legfeljebb ezer-kétezer forint lehet a törlesztőrészlet változása, ezért fizetési kötelezettsége akkor is kedvezőbb lesz, mintha forintkölcsönt venne fel. Az elsőfokú eljárásban tanúként kihallgatott **B. Cs.** pedig a vallomásaiban akként nyilatkozott, hogy ha általában a deviza alapú hitel esetén az ügyfél rákérdezett arra, hogy változni fog-e a törlesztőrészlet, akkor általában azt a választ adta, hogy: "nem valószínű, hogy változni fog a törlesztőrészlet, vagy ha esetlegesen változik, akkor nem valószínű, hogy sokkal fog változni, mert több évnek a tapasztalata alapján ez nem várható, továbbá, hogy elképzelhető, hogy azt mondta az ügyfélnek, legfeljebb ezer-kétezer forinttal változhat a törlesztőrészlet mértéke. Az elsőfokú bíróság pedig a tanú vallomását akként értékelte, hogy az alapján megállapíthatóan a felperes a szerződéskötés körében az árfolyamváltozás várható alakulásáról az alperesi jogelőd képviselőjétől konkrét tájékoztatást kapott, ezen tájékoztatás pedig hitelt érdemlőnek tűnt, hiszen **B. Cs.** a gépjármű-kereskedéssel és ahhoz kapcsolódó hitelek közvetítésével és megkötésével üzletszerűen foglalkozó autósalon képviselőjeként jelent meg és tett nyilatkozatot, a tájékoztatásának pedig indokát is adta azzal, hogy azt több év tapasztalata alapján fogalmazta meg.

Összefoglaló jelleggel az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felek közötti szerződés esetében az átlagosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára az alperesi eljárására, mulasztására visszavezethetően nem volt világos és érthető a kölcsönszerződés azon rendelkezése, mellyel az alperesi jogelőd az árfolyamváltozásból eredő kockázatot korlátozás nélkül a fogyasztóra hárította, e mellett a felperes az alperesi jogelőd képviselőjében megjelenő **B. Cs-tól** az árfolyam-kockázat vonatkozásában olyan, később tévesnek bizonyult tájékoztatást kapott, melyre tekintettel alappal gondolhatta azt, hogy az árfolyamkockázat nem valós, annak reális valószínűsége nincs. Erre tekintettel pedig a szerződésnek az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, mely a szerződés teljes érvénytelenségét eredményezi.

Az elsőfokú bíróság az érvénytelenség jogkövetkezményi módjaként a szerződést érvényessé nyilvánította az érvénytelen kikötést akként kiküszöbölve, hogy a visszafizetendő kölcsöntartozás tőkeösszegét a ténylegesen folyósított forintösszegben,

azaz 1 190 000 forint összegben határozta meg, egyben az 1/2010. PK vélemény 8. pontjában foglaltakra utalással az eredetileg egyenértékű szolgáltatások értékegyensúlyának fenntartása érdekében a szerződésben kikötött ügyleti kamat mértékét módosította. Utóbbi körben, figyelemmel arra, hogy a szerződés a kamatfelár mértékét kifejezetten nem jelölte meg, azt a bíróság határozta meg oly módon, hogy a szerződésben kikötött 15,48 %-os ügyleti kamatból kivonta a 6 hónapos CHF LIBOR szerződéskötés napján fennállt 2,85833 %-os értékét, az így meghatározott 12,62167 %-os kamatfelár mértékéhez pedig hozzáadta a 6 hónapos BUBOR szerződéskötés időpontjában fennállt 7,49 %-os összegét.

Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen és másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását, harmadlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását, negyedlegesen pedig az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a per megszüntetését kérte.

Fellebbezésének indokolásában a per megszüntetése iránti kérelme tárgyában hivatkozott arra, hogy a felperes kereseti kérelme nem felelt meg a DH2 tv. 37. §-ának (1)-(3) bekezdéseiben foglaltaknak, a hatályon kívül helyezést célzó kérelme tárgyában pedig hivatkozott arra, hogy a Pp. általános szabályaihoz képest speciálisnak minősülő DH2. tv. 37. §-ának speciális rendelkezései alapján a perben a jogalap kérdésében önálló döntés nem lett volna hozható, hiszen ezzel az elsőfokú bíróság lényegében megkerülte a DH2 tv. speciális szabályait. E mellett közbenső ítélet meghozatalának egyebekben is csak akkor van helye, ha az összecszerűség tekintetében terjedelmes vagy költséges bizonyítást kellene lefolytatni, mely indok a jelen perbeli esetben nem állapítható meg.

Az ügy érdemére vonatkozóan a részítélettel elbírált kereseti kérelmek tekintetében a fellebbezés hivatkozik arra, hogy az érintett szerződés létrejöttkor hatályban volt régi Ptk. 375. §-a alapján a vételi jog fiduciárius kötelembiztosítékként alkalmazható volt, ezért a kikötése jogszabályba nem ütközött, melyre tekintettel az ítélet részítéleti rendelkezéseinek törvényes alapja nincs.

Az elsőfokú ítélet közbenső ítéleti részében pedig az elsőfokú bíróság - részben a bizonyítékok értékelésére és mérlegelésére vonatkozó 1952. évi Pp. 206. §-ában foglalt szabály megsértésével - helytelenül döntött a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségének a megállapításáról. A vonatkozó körülmények megítélésére ugyanis a Kúria a 6/2013. és a 2/2014. PJE határozataiban iránymutatást adott, mely szerint a tisztességtelenség kizárólag akkor merülhet fel, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára a szerződéses tartalom nem volt világos, nem volt érthető, a fogyasztó pedig alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós vagy az őt csak korlátozott mértékben terhelheti. Az pedig a fogyasztó oldalán nem értékelhető tévedésként, ha az adós arra hivatkozik, hogy nem olvasta el a szerződést, vagy átolvasta ugyan, de annak egyes rendelkezéseit nem értette meg, egy kölcsönvevőtől ugyanis minimálisan elvárható, hogy a szerződést alaposan áttanulmányozza és szükség esetén az általa nem érthető rendelkezésekről tájékoztatást kérjen. Ennek elmulasztása a régi Ptk. 4. §-ának (4) bekezdése alapján a kölcsönvevő terhére esik. A pénzügyi intézményt terhelő

tájékoztatás pedig a 6/2013. PJE-ben kifejezetten rögzítettek szerint nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére, ezért a pénzügyi intézménynek nem is kellett arról nyilatkoznia, hogy a hosszabb távra kötött szerződések ideje alatt mi lehet az árfolyamváltozás felső határa.

Mindezek tükrében a perbeli adatokat értékelve a szerződéses tartalmak adottak, mely mellett a felperes személyes nyilatkozata és a perben tanúként kihallgatott **B. Cs.** vallomása nyerhet értékelést. A felperes perbeli nyilatkozata pedig arra terjed ki, hogy tisztában volt az árfolyamkockázattal, pusztán a mértékével nem, továbbá, hogy a szerződéskötési eljárásban erre tekintettel kérdést is tett fel az ügyintéző irányába arra vonatkozóan, hogy mi lesz, ha változik az árfolyam. **B. Cs.** tanú vallomása pedig a releváns részében egyrészt kitért arra, hogy konkrétan a perbeli ügyletre a tanú nem emlékezett, másrészt ebből is eredően csak feltételezetten nyilatkozott az ügyfelekkel folytatott kommunikáció lehetséges tartalmára, harmadrészt pedig hangsúlyozta, hogy a kölcsönszerződések megkötésére nem nála, hanem a hitelügyintézőnél került sor. Mindezen bizonyítékok mellett pedig nem állapítható meg, hogy a felperes a szerződés megkötésekor alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, sőt éppen ellenkezőleg. A szerződés érvénytelensége így a felperesi keresetben hivatkozottak alapján nem állapítható meg. Az adott jogi helyzet értelmezésére vonatkozóan pedig a fellebbezés hivatkozik a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.129/2017/4/II. és a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.258/2017/3. számú ítéleteinek indokolásában foglaltakra.

Az érvénytelenség közbenső ítélettel megállapított jogkövetkezményi módja tekintetében pedig az alperesi fellebbezés elsődlegesen hivatkozik arra, hogy a közbenső ítélet a jogalapi körben a jogkövetkezményi mód meghatározására nem terjedhetett volna ki, másodlagosan pedig hivatkozik arra, hogy a kamat mértékét az elsőfokú bíróság által alkalmazott számítással szemben az érvényessé nyilvánítás körében a fix piaci forintkamathoz kellett volna igazítani, melynek mértéke a perbeli szerződésre vonatkoztathatóan 20,78 % volt.

Az alperesi fellebbezés a fentieket meghaladóan hivatkozásokat tartalmaz a perbeli kölcsönszerződés vonatkozásában a régi Hpt. 213. §-a szerinti szempontkörökre, melyek azonban sem a felperesi keresetnek, sem az elsőfokú ítéletnek a tárgyát és elbírálási körét nem képezték.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú rész- és közbenső ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján. Fellebbezési ellenkérelmének indokolásában az alperesi fellebbezésben foglaltakra reflektálva előadta, hogy a vonatkoztatható bírói gyakorlatot és jogértelmezést figyelembe véve a felperes kereseti kérelme megfelelt a DH2 törvény 37. §-ában foglaltaknak, melyre tekintettel a per megszüntetésének nem volt helye az elsőfokú eljárásban, a másodfokú eljárásban pedig a kereseti kérelem esetleges adott tartalmi hiányossága a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.089/2017/4. szám alatti végzésének indokolásában rögzítettek szerint a per megszüntetését már különösen nem teszi lehetővé. A perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségére alapított kereseti kérelem tárgyában pedig a közbenső ítélet

meghozatalának feltételei fennálltak, e körben az elsőfokú bíróság a 2/2010. PK vélemény 8. pontjának indoklásában foglaltak szerint járt el. Az ügy érdemére vonatkozóan az elsőfokú ítélet részítéleti részében elbírált döntését az elsőfokú bíróság helyesen indokolta és indokolása összhangban van a mára kialakult és teljesen egységesnek mondható bírói gyakorlattal. Az elsőfokú ítélet közbenső ítéleti részében pedig az elsőfokú bíróság szintén helyes indokok alapján állapította meg a szerződés érvénytelenségét, és adott körben a perbeli bizonyítékokat helyesen értékelve összességében helyesen állapította meg, hogy a szerződéses tartalomban megjelenő írásbeli tájékoztatás, valamint az alperesi jogelőd képviselőjében eljáró **B. Cs-tól** a felperes által kapott szóbeli és abszolút félrevezető jelegű tájékoztatás együttesen is hiányos és félrevezető, melynek köszönhetően a felperesnek esélye sem volt arra, hogy - az Európai Unió Bíróságának C-26/13 számú ügyben hozott ítéletében rögzítettek szerint - felismerhesse és mérlegelhesse a svájci frank alapú kikötés alkalmazásának lehetséges gazdasági következményeit és veszélyeit. A felperes személyes nyilatkozataira és **B. Cs.** tanúvallomására vonatkozóan pedig az alperesi fellebbezés pusztán kiragadott részleteket közöl, mellyel szemben a felperes valójában nem tett olyan személyes nyilatkozatot, amely szerint az árfolyamváltozás lehetőségével tisztában lett volna, míg **B. Cs.** tanú vallomása a perben releváns részében a szóbeli tájékoztatásra vonatkozóan azt tartalmazza, hogy: „csak a törlesztőrészletek számát tudtuk igazából megmondani az ügyfeleknek...”nem volt igazán arról szó, hogy emelkedhet a törlesztőrészlet" (...) igen, az elképzelhető, hogy azt mondtam az ügyfélnek, hogy legfeljebb 1- 2000 Ft-tal változhat a törlesztőrészlet" (...) ugyanakkor én a saját tapasztalatomból tudom azt mondani, hogy amikor én vásároltam az autót és vettem fel hozzá svájci frank alapú hitelt, akkor nekem külön nem mondták el ezeket a dolgokat". Utal az ellenkérelem indokolása továbbá arra, hogy az alperesi fellebbezés indokolása a jelen per tárgyával inadekvát hivatkozásokat is tartalmaz a Hpt. 213. §-ával összefüggésben, továbbá, hogy az alperesi fellebbezésben hivatkozott Fővárosi Ítéltábla ítélete a jelen perbelivel nem azonos kereseti kérelem tárgyában született.

Az ítéltábla megállapította, hogy az alperesi fellebbezés az elsőfokú rész- és közbenső ítélet részítéleti részére vonatkozóan nem alapos, míg a közbenső ítéleti részére vonatkozóan alapos az alábbiak szerint:

Elsődlegesen, az alperesi fellebbezés eljárásjogi kifogásai tárgyában rögzíti az ítéltábla, hogy a perbeli kereseti kérelem szükségszerű tartalmi elemeit az 1952. évi Pp. 123. §-ához és a régi Ptk. 239/A. §-ához képest speciális rendelkezésként a DH2 tv. 37. §-ának (1) bekezdése határozza meg. E szerint a szerződés érvénytelenségének megállapítását a felperes csak az érvénytelenség jogkövetkezményeinek - a szerződés érvényessé vagy a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánításának - az alkalmazására is kiterjedően kérhette úgy, hogy a felek közötti elszámolásra is kiterjedő, összecszerűen is megjelölt, határozott kérelmet terjeszt elő. A felperes kereseti kérelme azonban ezen kritériumoknak megfelelt, hiszen a szerződés érvénytelenségének megállapítása mellett kereseti kérelme kiterjedt az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánítására, és ehhez kapcsolódóan az elszámolásra is kiterjedő, összecszerűen is megjelölt marasztalási keresetet terjesztett elő. Kereseti kérelme ezért érdemben elbírálható, és a per DH2 tv. szerinti megszüntetésének a feltételei sem az elsőfokú eljárásban nem álltak fenn, sem a

másodfokú eljárásban nem állnak fenn. A szerződések érvénytelenségére alapított perekben pedig az elsőfokú ítéletben is hivatkozott 2/2010. (VI.28.) PK vélemény a 8. pontjához fűzött indokolásában kifejezetten azt a jogértelmezést rögzíti, hogy az érvénytelenség megállapításának az 1952. évi Pp. 213. §-ának (3) bekezdése szerinti közbenső ítélettel is helye van, melyet a jelen pertípusban a DH2 tv. 37. §-ának rendelkezése sem zár ki, mint ahogyan azt a Debreceni Ítéltábla a Pf.I.20.258/2017/3. számú ítéletének az indokolásában is már rögzítette. A közbenső ítéletnek pedig nincs olyan jogszabályi feltétele, amely előírná, hogy közbenső ítéletet csak akkor lehet hozni, ha az összecszerűség körében terjedelmes vagy költséges bizonyításra van szükség, ezzel szemben az 1952. évi Pp. 213. §-ának (3) bekezdésében foglalt feltételek fennállása esetén az elsőfokú bíróság szabadon mérlegelheti, hogy hoz-e közbenső ítéletet vagy sem.

A fentiekre tekintettel az ítéltábla megállapította, hogy az alperesi fellebbezésnek az eljárási szabálysértésre alapított hivatkozásai alaptalanok, és az elsőfokú rész- és közbenső ítéletet érdemben bírálta felül az alábbiak szerint:

Az elsőfokú bíróság az ítéletének részítéleti részéhez kapcsolódó tényállást helyesen állapította meg, a vonatkozó jogszabályi és szerződéses rendelkezéseket pedig az adott körben helyesen idézte és alkalmazta, és érdemben is helyesen határozott a 2012. augusztus 7. napján létrejött újabb vételi jogot alapító szerződés érvénytelenségének megállapításáról, valamint a vételi jog törléséhez szükséges alperesi hozzájáruló nyilatkozat pótlásáról és az alperesnek az érintett gépjármű törzskönyvének kiadására kötelezéséről. Ebben a körben az ítéltábla - figyelemmel arra is, hogy az alperesi fellebbezés a vonatkozó tárgykörben az elsőfokú eljárásban előadottakhoz képest novumot nem tartalmaz - az 1952. évi Pp. 221 §-ának (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával annak megisméltelése nélkül pusztán visszautal az elsőfokú ítélet helyes indokolására. Adott körben pusztán arra tér ki a másodfokú bíróság, hogy az itt értékelt kereseti kérelemmel érintett vételi jogot alapító szerződés 2012. augusztus 7. napján jött létre, abban pedig a vételi jog 5 éves időtartamra került kikötésre, mely időtartam a jelen másodfokú határozat meghozatalának időpontjáig már eltelt, ezért a vételi jog törlésének és a gépjármű-törzskönyv kiadásának feltételei a jelen időpontban már a vonatkozó szerződés érvényességének - érvénytelenségének kérdésétől függetlenül is fennállnak.

Az elsőfokú ítélet közbenső ítéleti részének alapjául szolgáló tényállást az elsőfokú bíróság alapvetően helyesen állapította meg, a vonatkozó jogszabályi környezetet és az iránymutató jogértelmező határozatokat helyesen idézte, ám az elsőfokú ítélet indokolásától részben a bizonyítékok értékelése, részben a tényállás jogi megítélése körében eltér az ítéltábla az alábbiak szerint:

A Kúria elsőfokú bíróság által is hivatkozott 2/2014. Polgári Jogegységi Határozatának 1. pontja alapján a devizaalapú kölcsönszerződésnek az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztóra telepítő rendelkezésének tisztességtelensége akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető. Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a

tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen.

A vonatkozó kritériumok alapján a Debreceni Ítéltábla már több határozatában értékelte a jelen per alperesi jogelődje által kötött és a jelen perbelivel azonos tartalmú szerződéses blanketta szövegét a jelen perbelivel azonos kereseti kérelem mellett (Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.805/2016/4. és Pf.I.20.258/2017/3.). Ezen határozataiban foglalt indokolással összhangban pedig az ítéltábla a jelen perben is megállapította, hogy noha az alperesi jogelőd részéről a régi Hpt. 203. §-ának (6) és (7) bekezdései szerinti, külön okiratban elhelyezett kockázatfeltáró nyilatkozat formájában tájékoztatás nyújtására nem került sor, önmagában a perbeli szerződés tartalma - az egyedileg aláírt szerződést, valamint az arra vonatkozó és a szerződés részét képező általános szerződési feltételek rendelkezéseit együttesen figyelembe véve - az egyedileg aláírt szerződés 7. és 10. pontjaiban, valamint az ÁSZF 4. pontjának egyes alpontjaiban rögzített rendelkezései folytán (melyeket a történeti tényállás szövegében idéz) maga következteti azt a szerződéses tartalmat, ami a devizaalapú kölcsönszerződések sajátja volt, és mely szerint a hitel folyósítására és törlesztésére ugyan forintban, ám annak nyilvántartására a vonatkozó devizában kerül sor, amiből következően az adós visszafizetési kötelezettsége úgy a törlesztőrészek, mind a teljes tőkeösszeg vonatkozásában az érintett devizanem és a forint árfolyamának alakulásától függ. A szerződésnek ez a lényegi információs része pedig az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára érthető és világos információt kell adjon arról, hogy a visszafizetési kötelezettségének a mértékére az érintett devizanem/forint árfolyamának alakulása kihatással van, továbbá arról is, hogy a forint árfolyamának az érintett devizához viszonyított gyengülése esetén a fizetési kötelezettsége nő, míg a forint árfolyamának az érintett devizához viszonyított emelkedése esetén a fizetési kötelezettsége csökken. Ennek részletes számítási módszerét pedig az ÁSZF-ben megjelölt képletek kontrollálhatóan megadták. E mellett a szerződéses tartalomnak egyetlen rendelkezése sem utal olyan körülményre, melyből feltételezhető lenne, hogy az árfolyamkockázat nem valós vagy az adóst csak bizonyos limitek között, azaz korlátozott mértékben terhelné.

A fentiekben rögzítettek szerint az ítéltábla megállapította, hogy a perbeli szerződés rendelkezései alapján az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára a szerződésnek az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezése önmagában világosnak és érthetőnek minősül, mely alapján a fogyasztó adós alappal nem gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terhelné. A törlesztőrészek, valamint a fennmaradó tőketartozás kiszámítására vonatkozó képletek megjelölése, valamint a képletekben alkalmazott változók szövegszerű megjelölése pedig biztosította annak kiszámíthatóságát, hogy az árfolyamváltozások esetén hogyan alakul a törlesztőrészek, illetőleg a fennmaradó tőketartozás összegszerűsége, melyre tekintettel az adós birtokában volt annak a lehetőségnek, hogy az esetleges árfolyamváltozásoknak a szerződésre, és azon keresztül a teljesítéseire gyakorolt közvetlen hatásait, azaz a vonatkozó rendelkezés gazdasági következményeit előre értékelhesse.

A fentiek mellett a perbeli esetben a 2/2014. PJE 1. pontjának az indokolásában írtak figyelembevételével és az 1952. évi Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján a továbbiakban a felperest terhelte a bizonyítási teher azon tény tekintetében, hogy esetlegesen a szerződéskötés során a pénzügyi intézménytől, annak a képviselőjétől hitelt érdemlő, ám téves tájékoztatást kapott arra vonatkozóan, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége, vagy az bizonyos mértékben korlátozott. A bizonyítási teherről pedig az elsőfokú bíróság a felperes részére tájékoztatást nyújtott (12. sorszám alatti jegyzőkönyv, 4. oldal), a bizonyítékok, bizonyítási indítványok előterjesztésére pedig a peres feleket több ízben felhívta (legutóbb a 41. sorszám alatti jegyzőkönyvbe foglalt végzésében az 1952. évi Pp. 141. §-ának (2) és (6) bekezdéseiben foglaltakra vonatkozó figyelmeztetés mellett). Az adott tényre a felperesi oldal egyedül **B. Cs.** tanúkénti kihallgatását indítványozta, melynek az elsőfokú bíróság helyt is adott, ám a tanú vallomását, mint bizonyítékot az ítélet tábla az elsőfokú bíróságtól eltérően értékeli. A tanú vallomásának a legrelevánsabb része ugyanis az, hogy a tanú sem a felperest, sem a perbeli szerződést emlékezetből azonosítani nem tudta, így a perbeli konkrét szerződés megkötésének körülményeire vonatkozóan nyilatkozatot tenni nem tudott. E mellett pedig, azt is figyelembe véve, hogy a perbeli szerződésen a tanú neve feltüntetésre nem került, még az sem igazolható teljes bizonyossággal, hogy a tanú a perbeli kölcsönszerződés megkötését megelőzően bármilyen tartalmú kommunikációt folytatott volna a felperessel, hiszen erre vonatkozóan kizárólag a felperes személyes nyilatkozata tartalmaz előadást. A tanú vallomásának további releváns eleme, hogy a perbeli kölcsönszerződés megkötésének idején és helyén a kölcsönszerződések megkötése nem az értékesítőként dolgozó tanú, hanem az ezzel foglalkozó hitelügyintézők kompetencia körébe tartozott, míg ehhez is igazodóan a tanú vallomása szerint: „igazából mi ezekről a hitelekéről részletes tájékoztatást adni nem tudtunk...ha kérdései voltak a hitellel kapcsolatban az ügyfélnek, akkor felkísértük a hitelügyintéző hölgyekhez” (30. sorszám alatti jegyzőkönyv 3. oldala). Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy a tanú vallomása a felperesnek nyújtott szóbeli tájékoztatás tényére és tartalmára vonatkozóan közvetlen bizonyítékként nem értékelhető, míg a tanú által általánosságban, a korabeli gyakorlatukat felidézve előadott és a perbeli esetre pusztán eshetőlegesen vonatkoztatható nyilatkozat bármely egyéb bizonyíték hiányában, önmagában ítéleti tényállás megállapítására nem alkalmas.

A fentiekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú ítélet indokolásában foglaltaktól eltérve azt állapította meg, hogy a felperes a kölcsönszerződéshez kapcsolódó téves szóbeli tájékoztatás tényét a perben sikeresen nem bizonyította, míg a bizonyítás sikertelenségének hátrányos jogkövetkezményei az 1952. évi Pp. 3. §-ának (3) bekezdése alapján a felperesi oldalt terhelik.

Összegzésként az ítélet tábla megállapította, hogy a perbeli szerződés szövege alapján a szerződésnek az abból származó árfolyamkockázat adósi viselésére vonatkozó rendelkezése az átlagos fogyasztó mércéjével megítélt felperesi adós előtt felismerhető, világos és érthető kellett hogy legyen, míg olyan tartalmú téves tájékoztatás, mely alapján a felperes alappal gondolhatta volna úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós vagy annak korlátai vannak, a perben a felperesi oldalról bizonyításra nem került. Az így részben módosított tényállás alapján pedig a vonatkozó szerződéses rendelkezés régi Ptk. 209. §-án alapuló tisztességtelensége (a tisztességtelenségen alapuló semmissége) nem állapítható meg,

ezért a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását és az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonását célzó részében a felperesi kereset jogalapja nem áll fenn, mely a felperesnek a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása és egyben az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása iránti keresete elutasítását alapozza meg. A vonatkozó kereset jogalapbeli hiányosságára figyelemmel pedig az ítélet az elsőfokú bíróság által alkalmazott érvénytelenségi jogkövetkezmény érdemi felülbírálatát mellőzte.

A fentiekre tekintettel az ítélet az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján annak a részítéleti részében helybenhagyta, míg annak a közbenső ítélet részében megváltoztatta, és a felperesnek a kölcsönszerződés érvénytelenségére alapított keresetét elutasította.

Tekintettel arra, hogy a jelen ítélettel a per jogerősen befejezést nyert, az ítélet az elsőfokú eljárásra is kiterjedően határozott a per költség viseléséről az alábbiak szerint:

Az elsőfokú eljárásban a per tárgyának értéke a valóságos tárgyi keresethalmazatra figyelemmel az illetékalap szempontjából a kölcsönszerződés érvénytelenségére alapított kereseti kérelem tárgyában a marasztalási összeghez igazodóan 1 947 305 Ft, míg a vételi jogot alapító szerződés érvénytelenségére és annak jogkövetkezményeként a törzskönyv kiadására, valamint az alperesi jognyilatkozat pótlására irányuló kereseti kérelmek tárgyában együttesen a meg nem határozható pertárgyértékhez igazodó 600 000 Ft, azaz együttesen 2 547 305 Ft volt. A jogerős ítélet rendelkezéseire figyelemmel a felek közötti pervesztesség-pernyertességi arány a felperesre terhesebb, 24 %- 76 %. A felperes az elsőfokú eljárásban 75 %-os mértékű részleges személyes költségmentességben részesült. Minderre figyelemmel a perben le nem rótt kereseti illeték összege 152 800 Ft, melyből az alperes a pervesztességére eső 36 672 Ft összegű, a felperes pedig a pervesztességére eső 116 128 Ft-ból annak 25 %-át kitevő 29 032 Ft összegű kereseti illeték állam javára történő megfizetésére köteles, míg a fennmaradó 87 096 Ft összegű kereseti illetéket a felperes részleges költségmentességére figyelemmel az állam viseli az 1952. évi Pp. 81. §-ának (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) és (2) bekezdései alapján. A peres felek egymás közötti relációjában a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján a felperes köteles megfizetni az alperes elsőfokú eljárásban felmerült költségeinek a relatív pernyertességi arányhoz igazított részét. Ez pedig az alperest képviselő ügyvédnek a munkadíjaként a 32/2003. (VII.22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján került meghatározásra akként, hogy az a teljes 2 547 305 Ft-ban megállapított pertárgyérték 5 %-ának megfelelő 127 365 Ft-nak az 52 %-os relatív pernyertességi arányhoz igazodó 66 230 Ft összegű részét foglalja magába, mely a 27 %-os Áfával növelten bruttó 84 112 Ft.

A másodfokú eljárásban a fellebbezési perérték az alperesi fellebbezéssel támadott rész- és közbenső ítélet rendelkezéseire figyelemmel a meg nem határozható pertárgyértékhez igazodik, melyre tekintettel az alperes által fizetendő fellebbezési illeték helyesen 48 000 Ft lett volna. Figyelemmel arra, hogy az alperes ezzel szemben 92 500 Ft összegű fellebbezési illetéket fizetett meg, az ítélet az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 80. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tájékoztatta az alperest arról, hogy a különbözetként

jelentkező, 44 500 Ft-ot az illetékes adóigazgatóságnál visszaigényelheti. A peres felek pedig a másodfokú eljárásban részlegesen lettek pernyertesek, illetve pervesztesek úgy, hogy pervesztességi-pernyertességi arányuk között számottevő különbség nincs, melyre tekintettel az ítéletábra a Pp. 81. §-a (1) bekezdésének második mondata alapján akként rendelkezett, hogy az alperes által megfizetett fellebbezési illetéket a felek között 50-50 %-os arányban megosztotta, és ez alapján a felperest kötelezte az alperes javára 24 000 Ft megfizetésére, míg ezt meghaladóan a peres felek a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

A perköltségviselés körében a teljesítési határidők a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapulnak.

Debrecen, 2018. február 1.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Tóth Endre Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő